

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רה" ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת דברים – חזון

בס"ד, עש"ק פרשת דברים
ז' אב תשפ"א – שנה י"ב גליון תקס"ח

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים
8:26	7:10	9:03
8:29	7:25	9:00
9:24	8:06	9:36
9:38	8:20	מונטריאל

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

איכה אִשָּׁא לְבַדִּי טָרְחָכִים וּמִשְׁאָכִים וְרִיבָכֶם.

הָבֹו לָכֶם אַנְשִׁים חֲכָמִים וְנַבְנִים וַיְדַעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וְאַשִּׁימָם בְּרָאשֵׁיכֶם (א יב-ג).

יהיה ואשימם בראשיכם שאשמותיהם של ישראל תלויות בראשי דייניהם, שיתקנו את אשמותיהם של ישראל.

וזהו כוונת התורה בפרשת יתרו (יה כו) 'ושפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפטו הם' היינו דאמרו ז"ל (יבמות קכא:) 'וסביבו נשערה מאד' מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביבו כחוט השערה. ועוד אמרו ז"ל (פוכה נב.) לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה.

וזהו שאמר להם משה רבינו שעל מה שעברו בני ישראל בדברים של כחוט השערה בחינת 'הדבר הקשה' שקשה מאוד לעלותם, 'יביאון אל משה' שהוא יעלה אלו הדברים שבוה יש לו שייכות בוה, כי הקב"ה מדקדק עם סביבו כחוט השערה, משא"כ 'הדבר הקטן' שהם העוונות שעושים המון עם 'שפטו הם'.

הקב"ה יעזור שכל אחד יעלה את כל חלקי השכינה שלו, ובפרט עכשיו שעומדים בתשעת הימים של חודש אב שהשכינה הוא בצער ואין לו מקום, לכן צריך כל אחד ואחד לתקן חלקו, כי כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו (ירושלמי יומא פרק א הלכה א), וע"י שכל אחד יתקן חלקו יבנה במהרה הבנין השלישי בביאת גואל צדק בב"א.

רעוא רעיון תשע"א לפ"ק

אלא הנראה לומר עפ"י הקדמת דברי מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת אחרי אות ב) שאמר, שהצדיק הרוצה לתקן בני דורו, הוא מוכרח לירד ממדרגתו, ואז יוכל להעלותם, וכמו שאמרו חז"ל (ראש השנה כט.) כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא הרבים ידי חובתו, וכמו שנוכר ג"כ בירושלמי (תענית פ"ב ה"ו) שמואל הנביא לבש חלוקן של ישראל ואמר חטאנו וכו', שירד למדרגת לבוש, שהם המוני העם, ואמר חטאנו עיי"ש.

ואם כן יש לומר דהנה תיבת איכה מבואר בתיקוני זוהר (תיקון סב דף צד.) נוסטריקון א"י כ"ה, וכ"ה מרמז לשכינה עיי"ש. היינו דע"י העוונות של בני ישראל מתפזרים חלקי השכינה, וזהו א"י כ"ה היינו שאין לשכינה מקום מנוחה כדי להשראות שכינתו, בחינת גלות השכינה.

וזהו שאמר משה רבינו איכה אשא לבידי שאיני יכול עוד לתקן הניצוצין קדישין של בני הדור ולהיות מחוייב בדבר כדי להוציא הרבים ידי חובתן, משום שנתעלה במדרגות גדולות עד שאין לו כבר שייכות עם בני דורו, ובפרט אע"פ מה שאיתא ממרן האר"י ז"ל בלקוטי תורה עה"פ 'עלה אל הר העברים הזה הר נבו' (לב מט) שמושה רבינו זכה לסוף ימיו לנו"ן שערי בינה, וזהו 'הר נבו' נוסטריקון נ' בו עיי"ש. ולכן לא יכול לעלות בני דורו ולתקנם ולהמתיק את הדינים מעליהם. ולזה אמר הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעיים היינו צדיקים שיכלו לירד ולהוציא הרבים ידי חובתן, ואז

פרש"י 'ואשמם' חסר יו"ד, לומר שאשמותיהם של ישראל תלויות בראשי דייניהם, שהיה להם למחות ולכוון אותם לדרך הישרה.

ועוד פרש"י לעיל עה"פ 'לא אוכל לברי' אפשר שלא היה משה יכול לדון את ישראל, אדם שהוציאם ממצרים, וקרע להם את הים, והוריד את המן, והגזי את השליו, לא היה יכול לדונם. אלא כך אמר להם 'הוי"ה אלהיכם הרבה אתכם' הגדיל והרים אתכם על דייניכם, נטל את העונש מכם ונתנו על הדיינים, וכך אמר שלמה 'כי מי יוכל לשפוט את עמך הכבוד הזה' (מלכים"א ג ט) אפשר מי שכתוב בו 'ויחכם מכל האדם' (שם ה יא) אומר מי יוכל לשפוט וגו'. אלא כך אמר שלמה, אין דייני אומה זו כדייני שאר האומות עובדי כוכבים, שאם הן הורג ומכה וחונק ומטה את דינו וגוול אין בכך כלום, אני אם חייבתי ממון שלא כדון נפשות אני נתבע שנאמר וקבע את קובעיהם נפש.

ולבאורה קשה להולמו, משה רבינו הנקרא רעיא מהימנא, יאמר שלא יוכל לסבול העונשים של כלל ישראל ולכפר עליהם, עד שאמר הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וגו' ואשימם בראשיכם שהעונשים ואשמותיהם של ישראל יהיו מעתה על הדיינים והשופטים ולא עליו, שנראה שמושה רבינו עזב את צאן מרעיתו ח"ו, וכל אשמה יהיו מעתה על הדיינים, והם יכנסו במקומו של משה לקבל העונשים של כלל ישראל, וא"כ מה הרווח יש בו שהדיינים יקבלו העונשים במקומו.

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

אֲחֵרֵי הַכְּתוּב אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן וְאֶת עֹז מֶלֶךְ הַקְּנָזִי (א ד).

והענין הנכתב אשר יושב בחשבון וכדומה, הרי כבר נמחה שמו מן העולם, ומה זה לשון יושב בחשבון, אלא דכל יושב מלא קאי על רוהניות שלמעלה, הן בקדושה והן בקליפה, הרי סיוחן ועוגו שתי קליפות קשות של ערלה ופריעה (לק"ת כאן), עדיין יושבין שם בערים שכנגדם בשמים ממועל. וזה יושב רומן על שררה ושלטנות, כמו 'ליושב על המשפט' (ישעיה כה ו) 'יושב על כסא מלכות' (אסתר ה א), שרשו בשמים ושליט למטה ברשות אל איום וגורא. וזהו הוא'ו כמו וא'ו של 'כתנת עור' שהוא החיות שיש בקליפות, והן היו עדיים מהר חורב, שזכו ליקח האי נהירו דקיק שיש בקליפות וכוה כבר היו 'בלע המות' כידוע.

¹היכל הברכה' במדרש דף פד: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

²יְקַחוּ בְּיָדֵם מַסְפְּרֵי הָאָרֶץ וַיִּוְרְדוּ אֲלֵינוּ (א טז)

וירדו חסר יו"ד. הנה כלב והיושע אמרו (במדבר יד ו) 'שוב"ה הארץ מאד מאד' והם לא הביאו פירות מא'. וכלב אמר (שם ט) 'אך בה' אל תמרודו' מהו דוקא בה'. הנה ע"י העשרה מרגלים שבכאן חסר יו"ד, כי הביאו ירידה למשה ולישראל, שע"י נשאר משה במדבר, ודור המדבר נשאר במדבר, וזה היתה ירידה ר"ל למשה ולישראל, כי אלמלא נכנס משה לארץ היה תיכף ימות המשיח (ר"ע מפאנו בעשרה מאמרות), והיה כתגלה חלק היחיד"ה מה' חלקי הנפש אורו של מלך המשיח, כנודע אשר הה' חלקי הנפש מכוונות לשם הו"ה ב"ה, וקוצו של יו"ד שהוא בחינת יחידה כנודע. ואור כי מוב' אורו של מלך המשיח נגנו בד' מילואין השם הו"ה ברוך הוא וברוך שמו, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן מספר רל"ב כמספר יה"י או"ר, שמרומנו על אור כי טוב כדברי מרן האר"ז"ל (ע"ח כו. ב), וזו הגאולה תהיה רק ע"י ביאת משיח צדקינו, אשר הוא האור כי טוב. וזה שאמר כלב 'אך בה' אל תמרודו' בה' דייקא בחינת שמות העולים רל"ב, כי כל"ב ר"ת כאמור לדוד ברכי, ומסיים 'נפשי את הו"ה' שדוד ומלך המשיח נכללו בהם הה' חלקי הנפש, שהוא מכוון בד' אור כי טוב כמספר ברכי רל"ב, היינו שלא תעכבו הגאולה בזמן משה רבינו ע"ה עד שתהיה הגאולה ע"י דוד ומשיח חלק ה"יחידה". וזה שאמרו טובה הארץ מאד מאד, מספר צדי"ק. כי גאולה אחרונה תהיה ע"י אות צדי"ק כדאי' (פרקרי"א פרק מ"ז), מוב' אורו של מלך המשיח, ה" חלקי הנפש. וזה ויורד"ו מספר רל"ב האור הגנוז, ע"י חטא המרגלים חסרו הו"ד מן יחיד"ה מלך המשיח בזמן משה, ע"י ויורדו אלינו האור הגנוז שראוי היה להתגלות בימי משה רל"ב, וע"י חטא המרגלים חסר יו"ד באה כל הצרה הזאת, עד ימות המשיח שיתגלה לנו במהרה בימינו אביה"ר.

³פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

בעת הגאולה יראו שכל הגלות היה לטובה

אשר שם אנו מקוין שיתעלה נקודת יו"ד יהדות, ושפיכות הנפש שלנו לפני יוצר כל, אשר ממלא כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה ממש (תק"ז דף קכב), וכל החשבות והקמנות והתגברות הרע שם הוא איתנו, וכל שכנגדו קורי עכביש הכל וריק אין בה ממש.

כללו של דבר אין שום תנועה קמנה שאדם מנענע שלא יהיה שם אלופו של עולם ממש, הוא אתו עמו שם בהשגחה על כל תנועה. והוא מלך עלוב סובל עלבון גדול, כמה שאדם אינו נזהר לשמור בשמחה ובאהבה את פיו והגליו ידיו ועיניו, שפירעה ועמלק שהם נגר שער החמשים שבמואמה כופרים בכל זה, 'אשר קרך בדרך' (דברים כה יח) עושים הכל מקרה, הם צוררין ואויבים ומשכחי, כל זה להיות במחשבתו שבורא כל יחיד הנעלם אין סוף ממש עומד לנגד פניך. וכשיצאו מן הגלות אז יתגלה בעינים פקוחות, שכל מה שהיה לכל אחד מישראל ככל רגע מפגעי הזמן הכל היה אלוהיו עמו.

ובשתשכיל אחי, בעת בא יצרך הרשע להדיחך מעל ה' במחשבות רעות ובקושיות ובספיקות, תדע שזה אינו בא אלא לנסיון, שאם תתאמן נפשך באמונה גדולה ותבקש בלב נכנע ושפל לפני קונך, אז תלך למעלה למעלה, ויתגלה לך אור ובהירות המוחין וגדלות המוחין בלב שמח שפל ונבזה אוהב ישראל, וזה ממש ביאת משיח ונאל צדק פרטי עד לעתיד

¹היכל הברכה' שמות דף יא: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

ניסיונות הגלות כדי לזכות לשער החמשים

כל אחד בבחירתו הטוב, יכול לעלות את שורש ידיעות נשמתו באחדות אלהות, שיתעלה הדעת עד הראש, ויהיה עין הדעת טוב כתנות אור, כמו שעשה משה רבינו 'ירא ראשית לו' (דברים לג כא).

ודע שזה הענין להעלות הדעת עד הראש באחדות, הוא בחינת שער החמשים תכלית הידיעה שלא נדע, ואז יבוא לביטול המציאות ולבחינות אין ממש, שזה לתולע הרוחש על הארץ, ויכריע את כל ישראל לכף זכות, וישתף נפשו עם כל ניצוץ ישראל לשוב בתשובה שלימה למקור אין בלב אמת ובלב שמה, מופשט בהתפשטות הגשמיות, והוא ממש בחינות משיח אשר ישגי בתכלית יחידה וכתר, בחינות אין דאצילות.

ודע, בגלות המר הזוה, הוא המכתן הגדול והנסיונות הרבות, הכל לזכות לשער החמשים, חירות ואין, כתר עליון, שלימו החמשים שערי בינה כידוע, ושם תכלית ידיעת הבורא, ויתבטל הבחירה בכיטול הרע.

ועיקר השלימות לבוא לבחינות חירות ואין, אמונה שלימה אמונה פשוטה בלתי חכמות והשכלות, כי ממש אור אין סוף אלופו של עולם הוא בכל תנועה ותנועה קמנה או גדולה, ואין שום דבר קמן וגדול שיבוא לפני אדם הן בראיה והן בשמיעה שהיה במקרה חלילה, אלא הכל מושגח באור אין סוף בהשגחה פרטיות ופרטי פרטיות, והכל בגזירות עירין פתגמיני הגור כל בחכמה ובתבונה וברדעת.

²היכל הברכה' שמות דף פה: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם וְאֶנְחֵנוּ עֲוֹנֵתֵיהֶם סָבְלָנוּ (איכה ה ז) ואמר מורי זקני הרב הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע אבותינו חטאו ואינם, זאנחנו נגלגל שלהן, עונותיהם סבלנו ורפח"ה.

שֶׁבֶת מְשׁוֹשׁ לָבְנוּ נִהְפַךְ לָאֵבֶל מְחַלְלָנוּ (איכה ה טו) ואמר מורי זקני הרב מרן הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע שבת קודש משיש לבנו, כשהיא נהפך ר"ל לאבל חשכות, היא מחוללנו כשאין הכנה מחול ורפח"ה.

לָמָּה לָּנִיצַח תִּשְׁכַּחֲנוּ מַעֲזֵבֵנוּ לְאֶרֶץ יָמִים (איכה ה טז) תעזבונו לארץ גימ' כתר' עליו"ן, ויוצק מה דאמר מורי זקני הרב הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע תעזבונו לארץ ימים מקום אריך אנפין, ומשם תש כחנו לדרת ישועה.

¹דמעות שלישי' מהנה"ק ר' אלכסנדר צבי קלינבערג אב"ד וואלאווע

ולעתיד יחזור הרי"ש דגנה עצמו אל הקדושה, בסוד ד' בדד ינחנו' (דברים לב יב), ב' דלתין, כי גם הרי"ש דקליפה, רישיה דדהבא, דקליפות נגה, יהיה בבחינות דל"ת, ואז אין עמו אל נכר' (שם). ובעת החורבן, שהדל"ת דקדושה נמסור בידם כל כך, עד שהרי"ש דקליפה נקה מכח הדל"ת מיסוד ומלכות שבה, ואז קונן ירמיהו 'בדד ישבת' (ירמיה טו יז), 'איכה ישבה בדד' (איכה א א), שגם בקליפה יש בחינות ב' דלתין, כי גם הרי"ש דקליפה נעשית דל"ת. ועל ידי הקמורת נעשה 'בד' כבד יהיה' (שמות ח לד), שהבד המעורב בקליפה חוזר אל הב"ד דקדושה. וסוד ב' דלתין דקדושה, כשנימתקת הנגה נעשית בסוד מם סתומה, שאין כה בקליפות לינק אף על ידי נגה, כי כבר נימתקה. ודי בזה, כי הוא מפתח גדול לכל התורה.

²אוצר החיים' מצה קיא, שמות רע. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

איכה יִשְׁפָּח בְּדָד (איכה א א)

דעו אחי שהרי"ש כשחזרה לקדושה בסוד ד"ר, אזי מבואר בוזהר שיר השירים (פב) אזי אתפרעת לנמלא בלא כסופיה, כי הנגה זאת אי אפשר אלא על ידי כח הצדיקים, בניה המחזירין הכל למרא קמא, הדרא ארעא, והדרא פירי (כ"ב כט). ובוה זוכין לת' עלמין דכסופין, מאתים על התורה, כי על ידי לימוד התורה מקיימין הנגה בבחינות ד"ר, בסוד דירת בית, כי בלימוד התורה מכניעין הקליפות תחת יד הקדושה. ולפעמים על ידי עונות, אין אדם ד"ר עם נחש (כתובת עב), ונעשה בחינות ר"ד, שהרי"ש מושלת בכח דל"ת הנפולה, אזי מוסרין נפשיהו על קדושת שמו הגדול, כמו שעשו הרוגי מלוכה, ובוה זוכין מאתים על קדושת שמו. וכשהרי"ש חוזרת לקדושה, אזי השכינה נומלת השפע בלא כסופיה ובושה, אלא כהארר פנים מצדקת בניה כו'.

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דיני ומנהגי בין המצרים ותשעה באב

גאון דקדושה וניתנה לאומות הרשעים להתגאות, וימשיך כל טוב על בית ישראל.

(אוצר החיים ח"ה דף קץ:)

טמא טמא יקרא מי שאינו נוטל ידיו [נט"י שחרית] ביוהכ"פ לגמרי כשאר כל הימים וכן בתשעה באב¹.

(זוהר חי ח"ד דף פט:)

בתשעה באב קודם התפלה יברך על טלית קטן² ויניח תפילין דרש"י ודר"ת ויקרא ק"ש בהם, ויטלקם ויתפלל בלא תפילין³.

(שולחן הטהור סי' לח ס"ו)

כל הברכות אפילו לא נתחייב בה אומרים על סדר העולם וכו', חוץ מתשעה באב ויוה"כ שאין לומר 'העושה לי כל צרכי', דכל העולם אסור לנעול ועל אסורה לא מברכין⁴.

(שולחן הטהור סי' מו ס"ח)

מזמור לתודה יאמרנו בנועם ובכוונה, וגם בתשעה באב יאמרנו⁵.

(שולחן הטהור סי' נא ס"ט)

מר"ח אב עד עשרה באב אין שם נפילת אפים אלא יאמרו התחינות בלא נפילת אפים, ויש שאין אומרים תחנון כלל ואין מוחין בידם⁶.

(שולחן הטהור סי' קלא סעיף כ"א)

מר"ח אב עד עשרה [באב] מנהג מורי [הרה"ק רבי צבי מזידיטשוב זי"ע] שלא לאמרו [פ' העקידה] וכן נכון⁷.

(שולחן הטהור סי' קלא זר זהב סק"ו)

ההלכה פסוקה ומצוה רבה לקדש הלבנה אפילו בר"ח⁸, ותיכוף שיראנה יקדש אותנו אפילו ביחיד אם אין לו ציבור הרוצין לקדש קודם שבעה וכו', חוץ מקודם תשעה באב אסור לקדשה⁹.

(זוהר חי ח"ג דף לח:)

מצות עשה מדברי סופרים לקרות הלל בזמנים ידועים על הגאולה ועל הניסים וכו', ובכלל מצוה זאת לברך ולהלל על הרעה בשמחה ובלב טוב, ולהתאבל על ירושלים, ולהתענות בארבע צומת על גאותן של ישראל, שניטלה

מסגרת השלחן

ז"ל, למה אומרים ברכת הלבנה במוצאי תשעה באב, והשיב לי לבשר ללבנה ולישראל, כי כשנחרבה הבית וגלו, הרי הם עתידין להתחדש כמותה, הרי ישראל והשכינה עתידין להתחדש, וזהו בשורה אז. וגם כי בט' באב נולד משיח. מובא **בבאה"ט** (סימן תכו סק"ו, וסימן תקנא סק"ה) ע"ש.

ה. בש"ע (סימן תקנד ס"י) כתב - נוטל אדם ידיו שחרית, וצריך לזוהר שלא יטול ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו. **באורחות חיים** (סימן תקנד ס"י) כתב בשם ספר **אמרי דוד** דלפי מש"כ המג"א (סימן ד סק"ז) בשם הארי"י ז"ל ליטול ידיו תמיד בשחרית עד הזרוע יטול כן גם בט"ב. וגם בספר **משנת יעקב** בהגהותיו על ש"ע (שם) הביא דברי האמרי דוד להלכה למעשה. וע"ע **באורחות חיים** (סימן תריג ס"ב) ע"ש.

ו. בש"ע (סימן תקנה ס"א) כתב - לובשים טלית קטן תחת בגדיו בלא ברכה. בסידור **יעב"ץ** שער שישי (ארובה ז' הלכה א') דט"ק בלבד לובשין בבוקר, ונראה לי שצריך לברך עליו אם פשטו בלילה. וכן כתב בפתחי עולם מובא **במשנה ברורה** (סק"ב).

ז. בש"ע (סימן תקנה ס"א) כתב - נוהגים שלא להניח תפילין בתשעה באב שחרית, ולא טלית. **והבאה"ט** (שם סק"א) כתב - **מהר"ם גלאנטי** היה מניחם בביתו והיה קורא ק"ש ואח"כ היה הולך לבה"כ, כ"כ **בהלק"ט** (ח"ב סימן קל"ט) וכתב שכן מצא כתוב להארי"י ז"ל. וכ"כ **הברכ"י** (שם סק"א) בשם **הרש"ש** ז"ל ואמר שהמעמיק בסודן של דברים עיניו יחזו שכן עיקר. וכ"ה לפי מש"כ רבינו (סימן לז ס"א) שמניחים תפילין דר"ת בימי אבולו א"כ גם בט"ב בבוקר מניח גם תפילין דר"ת. וכן נהגו **הגר"א והחתי"ס**.

ח. כ"כ הארי"ל בפע"ח (שער הברכות פ"ג ופ"ז) - והנה כל הח"י ברכות, שהוא מן הנותן לשכוי, עד סוף ברכת התורה, חייב אדם לברך בכל יום. אע"פ שאינו חייב בהם ביום ההוא וכו', וחוץ מברכת שעשה לי כל צרכי בט"ב וב"כ, מפני שאז הכל אסורים בניעילת הסנדל. וכ"ה שם (שער כוונת ט"ב ובין המצרים סוף פ"ב). וכ"ה **בשעה"כ** (ברכת השחר) ע"ש. מובא **בבאה"ט** (סימן תקנד סק"א). ודלא כמש"כ **באר** (סימן תקנד סק"ז) **ופמ"ג** (שם משב"ז סק"א).

ט. המג"א (סימן נא סק"א) כתב - **בהגהות ומנהגים** כתב שיש שא"א אותו [מזמור לתודה] בערב תשעה באב ולא בתשעה באב. וכתב **רש"ל** בתשובה (סימן סד) דטעות גדול הוא דהרי בזמן המקדש היה יום טוב בתשעה באב והיו מקריבין תודה. וכן פסק **בש"ע הרב** (שם ס"א) **ובמשנ"ב** (סק"ב).

א. רבינו לא כתב הטעם מדוע אין לומר נפ"א או תחנון ועקידה בימים אלו, ויש לומר בזה שני צדדים. או משום דכידוע שענין נפילת אפים הוא סכנה גדולה, כמבואר בדברי רבינו **זר זהב** (סי' קלא ס"א) בשם הזוהר, ובד"ז (שם סק"ג) כתב כי כל המיקל בו משובח שהוא סכנה גדולה ובדבר קל דוחין אמירתו, לכן בימים אלו שריע מזליה (תענית כט:), וכמ"ש רבינו בענין פרישות **בשוה"ט** (סימן רמא ס"ב) - ונכון לזוהר בט' ימים של אב שהן ימי הרעה, לכן אין להתגרות בזה ואין להכניס עצמו למקום סכנה. וע"ע בלבוש (סי' קלא ס"ד) שכתב הטעם שאין נפ"א בבית האבל, וז"ל: כי הטעם בבית האבל כטעם שאין נפ"א בלילה שלא להגביר כח הדין ח"ו, כי האבל כבר מדת הדין מתוח כנגדו והיו כמו קיצוץ ח"ו.

או י"ל דהטעם הוא כמו שמבואר **בש"ע** (סי' תקנט ס"ד) - אין אומרים תחנון בט"ב ואין נופלים על פניהם משום דמקרי מועד, כדכתיב (איכה א טו) קרא עלי מועד, וכן בערב ת"ב כתב **בש"ע** (סי' תקנב ס"ב) - אין אומרים תחנה ערב ת"ב במנחה משום דאיקרי מועד. והכוונה הוא שעתידי להיות יו"ט לכן נחשב כבר עכשיו ליו"ט, ולכן יש לומר כן גם בימים אלו, כמובא **במהרש"א** (בכורות על דף ח: ענין סבי דבי אתונא בסופו), ובספר **אוהב ישראל** (פרשת פינחס ד"ה למה קורין), ובספר **זרע קודש** (ריש פרשת דברים), ובספר **תולדות אהרן** (זיטאמיר, פרשת פינחס ד"ה או יבואר, ובפ' דברים ד"ה ואתם פנו), ובספר **בית אהרן** (פ' פינחס ד"ה למה קורין), ע"ש. דימים אלו יתהפכו ליו"ט, ובפרט ימים אלו חודש אב. לכן אין אומרים בימים אלו תחנון.

ב. רבינו **בשוה"ט** (סימן א' סק"א) כתב וז"ל: בסידור ר' שבתי זלה"ה כתב שלא יאמר בשבת ור"ח עקידה, וראיתי למורי דודי ורבינו רבי יעקב יצחק מלובלין זלה"ה שלא אמרו בשום יום שאין אומרים תחנון. וכן שם (סימן קלא סק"ד) כתב וז"ל: ובענין אמירת עקידה יש שאומרים אותו בשבת וטעות הוא בידם ומעוררין דינא ודינא ר"ל, ועיקר המנהג שכתבתי בכל יום שאין בו אמירת תחנון מן הדין והלכה, אין בו אמירת עקידה.

ג. עיין מה שהאריך בזה שם רבינו בכמה ראיות ברורות, ואכ"מ להאריך בזה.

ד. כ"כ **הרמ"א** (סימן תקנא ס"ח) - ונוהגין שלא לקדש החדש עד אחר ט' באב (מהר"ל וד"ע). וכ"ה שם (סימן תכו ס"ב), **והמג"א** (שם סק"ד) כתב הטעם משום דשרוין באבילות. **ובפע"ח** (שער כוונת ט"ב ובין המצרים סוף פ"ב) כתב וז"ל: **צמח** - שמעתי בדמשק ששאלו **להר"ו**

רבינו הקדוש רבי יעקב יצחק בן רבי אברהם אליעזר הלוי הורוויץ זיע"א החוזה מלובלין ט' מנחם אב תקע"ה

מלובלין זי"ע [בחג הפסח, שהייתי בר שית, נסעתי עם אבי [הרה"ק רבי אלכסנדר סנדר מקאמרנא זצ"ל] לחוג חג הפסח בלובלין אצלו, וראיתי כמה עניינים נפלאים של רוח הקודש, מדריוגות גבוהות ורמות, ועבודתו הנפלאה במסירות נפש, אש שלהבת להבת.

'מגילת סתרים'

תורה לשמה

וכן שמעתי בשם רבינו **יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין** שאמר בפיו הקדוש, שאינו יודע אם הוא מקבל שכר עבור לימוד גמרא, כי הוא היה לומד לשמה באור נפלא בדביקות הבורא בהתפשטות הגשמיות לגמרי, עד שבטל במציאות מאור רוחני שהופיע הקב"ה אליו בשעת לימוד בגמרא.

'זקן ביתו' אבות פ"א מ"ג אופן י"ז

ישב הדעת לינצל מיצר הרע

כמו ששמעתי בשם רבינו איש אלוקים רבינו **יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין**, שהיה מתנהג תמיד כשבא לו איזה פניות מיצר הרע, היה משיב לו, המתין לי עד שאקח עצה בדעתי בישוב הדעת שלי, אפשר אעשה כמו שאתה רוצה, וידוע הוא למשכיל דקדושה שיצר הרע אינו יכול לסבול שום ישוב הדעת, אלא דווקא רוצה לחטוף אותו ברגע אחת הכל כנודע, וזוהו היה מציל עצמו תמיד הרב הקדוש הנ"ל מצד פתיות יצר הרע.

'זקן ביתו' אבות פ"ב מ"י אופן ו'

זהר הקדוש

שמעתי מאמור"ר זלה"ה, **ששמע מפי קדוש רבינו יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין**, שרצונו הטוב היה, שיהיה אחד בעולם, שיפרש דברי הזהר הקדוש על פי פשוט פשוט, בכל מקום שיכול לפרש על פי פשוט.

'דרך הקדוש' הקדמת הספר דמשק אליעזר

כשנמתקו הגבורות בא עשירות גדול

שמעתי בשם הרב הקדוש א"א רבינו רבי **יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין**, כשנמתקו הגבורות עד שנעשין חסדים ממש, אז בא למטה עשירות גדול, ודפח"ח.

'דמשק אליעזר' בראשית כד :

מחשבות זרות

אמר רבי יהודה בא וראה, לעולם אין יצר הרע שולט אלא באלו ב' כוחות אלן דאמרן. כמו שכתב רבינו איש אלקים **יעקב יצחק בן מאטיל מלובלין** זלה"ה שעיקר מחשבות זרות ורעות ראשית הוא בא מתאות אשה, וכן כתב רבינו אלקי רבי אלימלך זלה"ה (נועם אלימלך פי שופטים ע"פ כי יכרית) שכל המחשבות רעות נובעים מחטאת נעורים ע"ש, לזה אמר ר' יהודה לעולם אין יצר הרע שליט אלא באלו ב' כוחות, מחשבת הדעת הבא לו מתאות יסוד ברית.

'דמשק אליעזר' וירא קט.

חצי שעה קודם חצות

אמר רבי שמעון, בשעתא דבר נש אקדים בפלגות ליליא, וקם ואשתדל באוריתא עד דנהיר צפרא. 'אקדים' שקם ממטתו קודם חצות כמו חצי שעה, וכך היה מנהג של רבינו הרב הקדוש מורינו ורבינו **יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה מלובלין**.

'דמשק אליעזר' ואתחנן רסה.

וזה בגמרא ופוסקים, וזה בגמילות חסדים, זה דרכו בפרשות מבני אדם ובשמירת הדיבור ביותר, וזה דרכו לקשר עם בני אדם ולדבר עמהם. ובא התנא להזהיר שכל אחד יהיה לו 'תפארת לעשה' ממעשיו שאוחז את דרכו מבלי להניחו, כי זה שרשו ותיקונו. 'תפארת לו מן האדם' שאינו הולך בדרכיו, אף על פי כן תפארת לו, שכל אחד אומר אני איני ראוי להנהגה קדושה כזאת שנוהג בה חבירי, ומעשה חבירי תפארת לו.

'נוצר חסד' אבות ב א

תשובה קודם הלימוד

צריך לעשות תשובה קודם הלימוד, כמו שהזהיר אותנו מורי ורבי מורינו הרב רבי **יעקב יצחק מלובלין**.

'נוצר חסד' אבות ה כ

על מה ששונאין לצדיק אמת

וכמו שאמר רבינו **יעקב יצחק מלובלין** האי מאן דרחמין ליה, לאו משום דמעלי טפי, אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא (כתובות קה:). ודיקדק, למה אמר במילי דשמיא, וכי במאי מוכיחין במילי דעלמא, ואמר שבאמת שהצדיק הוא כאש לוחט, וכשלומד ומתפלל יוצאין הדיבורים באש להבת שלהבת, ואותן הדיבורים מוכיחין את בני מאתיה, ומסיר מהם הרע, ואם אינן שומעין נתקשר הטוב שלהם בצדיק, ולזה שונאין אותו שלוקח מהם חיותו, אבל מי שאומר ואינו עושה, ודיבוריו משפה ולחוץ, לזה אוהבין כל בני עירו.

'נתיב מצותיך' נתיב אמונה שביל ד'

יחודים

מורינו ורבינו הרב **יעקב יצחק מלובלין** היה מולח הדגים בעצמו בבקר אחר התפילה בטלית ותפילין ביחודים גדולים, כפי אשר ראינו בעינינו ושמענו מפה קדשו.

'שלחן הטהור' סימן רנ ס"ג

וכן ראיתי בעיני לרבינו **יעקב יצחק מלובלין** שהיה מייחד על כל תנועה לעשות בתחתון ולרמוז בעליון עליונים ברזי דרוין. וכמו שהעיד מורי הקדוש מורינו הרב אברהם יהושע העשיל מאפטא, על רבינו הקדוש מורינו הרב **יעקב יצחק מלובלין**, שאפילו עפעפי עיניו אינו מגביה בלתי יחוד שם, מכל שכן דיבור, ומכל שכן מעשה.

'זוהר חי' ח"א ז. קסט :

השפיע לקשורים בו

כי צדיק עליו נאמר אור זרוע לצדיק, כי מנשא את הקשורים בו ומשפיע עליהם הארה עצומה בנפשם, ללמוד תורה לשמה, באור חיות ודביקות, ולהתפלל בנועם אור עליון, כמו שראינו אצל רבותינו מורינו הרב **יעקב יצחק מלובלין**, ואצל מורי דודי.

'זוהר חי' ח"ג פז :

אש להבת שלהבת

גם כשהייתי אצל רבינו הקדוש רבי **יעקב יצחק מלובלין** עם אבי [הרה"ק רבי אלכסנדר סנדר מקאמרנא] זצ"ל, ילד בן תשע הייתי, וראיתי פניו מאירים כלפידים, ובעת שפתח הדלת לומר כגוונא, ראיתי אש מלהטות על ראשו ואור נפלא.

'היכל הברכה' הקדמה

ואני זכיתי לראותו [הרה"ק רבי **יעקב יצחק**

גודל הזהירות באכילה

ושמעתי ממורי הקדוש מורינו הרב **יעקב יצחק מלובלין** זצוק"ל נשמתו עדן מנוחתו כבוד, שאמר: שיזהר כל אדם שלא יהיה ח"ו בגדר ירבעם בן נבט שחטא והחטיא את הרבים, כי אדם אוכל באוכלו מאכלות אשר בו רבים מנשמות ישראל מגולגלים, והולך אח"כ עם אותן החיות והנשמות הקדושות ומכעיס לבורא, ומחטיא ג"כ אותן הנשמות שהיו במאכל ונדבקו בו להעלותם, ואדרבא לא די שלא העלם אלא הוסיף חטא על חטאם, הרי זה כמו ירבעם בן נבט, ע"כ שמעתי אומרים משמו הקדוש.

'זכרון דברים' מאמר שלחן הטהור

דרכו בתפילה

קבלתי ממורי הקדוש נ"ע נבג"מ מורינו הרב **יעקב יצחק מלובלין** שאמר לי פעם אחת, אין אני מתפלל על שום דבר, עד אשר אני רואה, אם הוא רצון הבורא להתפלל על אותו דבר.

'זכרון דברים' מאמר גאולת ישראל

תשובה

מה שהזהרנו מורינו **מלובלין** זצ"ל בכל פעם, שמחויב כל אדם לשוב בתשובה עד שיתקן מה שפגמה נשמתו בהיותו כלולה באדם הראשון.

'זכרון דברים' מאמר ליום השבת

הדבוק בצדיק יכול להעלותו

וממורי הקדוש **מלובלין** נשמתו עדן, שמעתי פירוש על הפסוק (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום, כלומר אותן הדבקים בתלמידי חכמים יכול התלמיד חכם להעלותם, אבל אותן המתלוצצים מת"ח והת"ח נבזה בעיניו וגדולה השנאה ששונאים אותנו, בודאי אין בכח ת"ח להעלותם במסירות נפשם.

'זכרון דברים' מאמר כל ישראל

תורה עם דרך ארץ

יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון (אבות ב ב). רבינו מורינו הרב רבי **יעקב יצחק מלובלין** פירש, 'משכחת עון' שמוצא בעצמו תמיד עון וחסא ופגם, מה שאין כן העוסק בדרך ארץ לבד נתגשם וסובר שהוא צדיק, ומכל שכן העוסק בתורה בלבד שסובר שהוא צדיק, אבל 'יגיעת שניהם' ניכנת הרבה ומוצא בעצמו תמיד עון וחסא.

'נוצר חסד' אבות ב ב

לא לסגף בשינה

וכן ציוה לנו רבינו החסיד הקדוש מורינו הרב רבי **יעקב יצחק מלובלין** שמימיו לא עבר עליו חצות לילה בשינה, והיה נוהג לישן ביום שנים ושלושה שעות, וגם בלילה קודם זמן התפילה הניח עצמו לישן איזה שעה, והכל שיהיה מוחו צלול לתפילה, וכן ציוה לכל תלמידיו שלא לסגף עצמו הרבה בשינה כי איננו אדם אלא חמור.

'נוצר חסד' אבות ג ד

לאחוז מחבירו אע"פ שאינו הולך כדרכו

איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעשה, ותפארת לו מן האדם (אבות ב א). רבינו הקדוש מורינו הרב רבי **יעקב יצחק מלובלין** פירש, שאין צדיק דומה לחבירו ואין בריה דומה לחברתה, וכל אחד מעשיו משונים, זה דרכו ללמוד בזוהר ובסודות התורה ובס חשקה נפשו,